

projectnaam
Kernvisies Maasdriel

datum
18 april 2023

projectnummer
P05797

opdrachtgever
Gemeente Maasdriel

BRO
projectleider
RvO

projectteam
DB

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Verslag sessie samenwerkingspartners kernvisies Maasdriel

17 april 2023

Verdiepend gesprek zorg en welzijn

Kernvisies algemeen

- De gemeente gaat in gesprek met de jeugdraad om op te halen hoe jongeren denken over de toekomst van de dorpen.
- Aandachtspunt: je haalt nu veel op, maar dat gaat vooral over het hier en nu, maar hoe vertaal je dat naar de toekomst? Willen mensen niet gewoon vooral hetzelfde als nu, maar dan 10% extra? Maar dat gaat gewoon niet.

Ontmoeten

- Ontmoeten is een aandachtspunt. Je kan niet alleen maar vrijstaande woningen met schuttingen bouwen en daarna verwachten dat mensen elkaar gaan ontmoeten.
- Inwoners zeggen vaak: we willen ontmoeten in de uiterwaarden. Maar het is misschien te kort door de bocht om te zeggen dat dit de oplossing is voor alles.
- Vroeger vonden we dat iedereen een eigen woning met een eigen tuintje moest hebben. Maar misschien moet je van dat denken af. Door dit denken ben je ook meer individueel gaan denken.

Vergroenen

- Opvallend dat veel mensen de wens hebben om de dorpen te vergroenen. Ik vind deze dorpen juist heel groen. Je bent best lang in het groen aan het rijden voordat je in het dorp komt, waarom dan ook nog in het dorp vergroenen? Er staan wel veel aanvoerwegen vol met bedrijfspanden. Daardoor lijkt het een 'grijze' omgeving. Misschien moet je ook vanuit die invalshoek naar het onderwerp vergroenen kijken.

- De woningstichting is ook bezig met het onderwerp vergroenen. ze denken na op de lange termijn o.a. hoe om te gaan met biodiversiteit en groen in de openbare ruimte. Maar nu ook vooral vanuit het oogpunt: we hebben veel woningen gebouwd die je moeilijk gestapeld kan bouwen. Dan moet je kijken naar wat je waar doet. We moeten dan niet dezelfde straten stempelen, maar op een groter schaalniveau kijken wat er op welke plek het beste is.

Rollen

- Wat hebben samenwerkingspartners nodig van de gemeente? Het is belangrijk om gezamenlijk ambities vast te stellen. In de komende jaren moeten we ook gezamenlijk een aantal dingen gaan leren. Als we de kernen levensloopbestendig willen krijgen, dan zullen we op een aantal plekken moeten gaan experimenteren hoe we dat ook ruimtelijk doen. Bijvoorbeeld nadenken over parkeernormen etc.

Senioren

- De indruk van de senioren in Maasdriel is dat ze vooral willen blijven wonen in de dorpen en een hoge zelfredzaamheid hebben.
- Er wordt vaak gezegd dat er te weinig ouderenwoningen zijn, maar als je naar de wachtlijsten kijkt, dan zie je dat hier de kortste doorlooptijd is. Soms zie je wel dat mensen thuis zo lang mogelijk in hun eigen huis willen blijven wonen. Als het dan op een gegeven moment echt niet meer gaat, dan willen ze direct een seniorenwoning in de eigen kern en dat is dan vaak niet direct mogelijk.
- We moeten ook niet toe naar clusters van seniorenwoningen. We moeten 'gespikkeld' gaan wonen. Je moet geen idee krijgen van 'dat is de plek waar je naartoe moet als je oud wordt'.
- Hoe beweeg je ouderen om te verhuizen naar bijvoorbeeld een seniorenwoning? Dat is lastig. Het moet vooral een plek zijn waar je graag naartoe wil en een financiële prikkel doet ook wat. Vaak als je zegt dat je de huur gelijk houdt dan willen ouderen wel doorstromen, maar dan wentel je deze extra kosten weer af op de jongere generatie. Dus het is de vraag of dat eerlijk is.

- Waar je ook woont, in een appartement, of vrijstaande woning, we leveren overal dezelfde zorg aan ouderen. Het is niet zo dat we alleen zorg leveren in een seniorenwoning. Dus ook vanuit de zorg is er geen prikkel om te verhuizen. Dit zou je misschien anders willen, maar dat is vanuit wetgeving niet toegestaan.
- Vroeger had je bejaardenhuizen, daar willen mensen niet meer naar terug, maar misschien is dat beeldvorming. Een woonvorm met een soort functie als een bejaardenhuis willen juist wel veel mensen.
- Focussen op ouderen is een lastige. Het wordt vaak bekeken vanuit: jij bent zielig en eenzaam en dat gaan we aanpakken. Zo willen de ouderen niet geframed worden. Misschien moet je meer focussen op een wat jongere doelgroep ouderen en hoe je die kan verleiden.
- De verzorgingshuizen zijn afgeschaft en nu hebben we in de verpleeghuizen alleen nog maar de hele zware zorg. Daar kun je geen leuke community meer van maken. Om de vragen rond 'ontmoeten' op te lossen moet de rest van de samenleving anders in elkaar gaan zitten. We denken bij 'ontmoeting' vaak aan dure gesubsidieerde dingen. Maar het kan ook op andere manieren.
- Veel vrijwilligers in verpleeghuizen zijn vaak net zo oud als de bewoners, maar toevallig net wat vitaler, maar daarvoor ben je dan een soort sociaal anker.

Trends in zorg

- In de nacht zie je steeds meer dat verschillende zorgpartijen samenwerken, bijvoorbeeld voor nachtbereikbaarheid. Dat zal naar verwachting wel doorzetten.
- Waarom zijn er in de zorg zoveel grijze gebieden? De ene organisatie doet iets tot een bepaald punt, een andere organisatie doet iets anders, maar er blijft vaak een grijze ruimte over waar niemand iets doet. Daar wil je eigenlijk van af.
- Ik geloof ook in een wijkverpleegkundige op de fiets die iedereen kent en waar je bij aan kan kloppen en die je verder kan wijzen naar waar welke zorg waar te vinden is. Dit helpt ook richting de andere professionals. Als de ene professional een zorgvraag aan de andere

stelt, dan kun je daar vaak beter op inspelen. Hiervoor moet ook capaciteit zijn. Maasdriel heeft 11 dorpen. Daar is nu te weinig capaciteit voor. Het probleem is ook dat de dorpen relatief klein van schaal zijn. Sommige vormen van zorg werken wel in de stad, maar in Maasdriel is het toch lastig. Misschien dat er een kentering komt zodra mensen echt gaan voelen dat voorzieningen gaan verdwijnen.

- We moeten meer expertise hebben over hoe ouderen wonen, bewegen etc. om daar goed om in te spelen. Maar dat is nu vaak nog onbekend.
- Schaalgrootte is vaak een probleem voor zorgaanbieders. Bijvoorbeeld om in Maasdriel nachtdiensten of nachtbereikbaarheid te verzorgen is moeilijk in Maasdriel. Daar heb je contact met partners voor nodig. Maar dat is lastig. Zeker omdat het dan om een heel kwetsbare groep gaat die specifieke zorg nodig heeft. Maasdriel zou gebaat zijn bij 8 begeleid wonen plekken, maar pas vanaf 24 is rendabel. Maasdriel wil vanwege negatieve bijeffecten niet meer dan 8 plekken bij elkaar. Maar er zijn misschien wel interessante combinaties te maken: 8 plekken van de ene zorg en x plekken van de andere, om zo tot rendabele combinaties te komen.
- Ik denk dat je elke zorggroep kan knippen in een relatief grote groep die je best kleinschalig op kan vangen en dat zelf ook het liefste wil en een kleine groep die echt regionaal en grootschalig opgevangen moet worden.

Andere trajecten gemeente

- De gemeente is bezig met een woonbehoefteonderzoek. In oktober/november zijn hiervan de resultaten bekend. Hier zit ook het aspect woonzorg in. Dus het is een breed onderzoek.
- Het opstellen van de woonzorgvisie bouwt voort op het woonbehoefteonderzoek. Dit gaat in de zomer van start met als doel de visie in 2024 vast te stellen. Hierin werkt de gemeente ook samen met woningbouwcorporaties.

Werkvorm met kwadranten

- Wat houdt collectieve zorg versus individuele zorg in? Een zorginstelling is collectief gefinancierd, maar gericht op individuele zorg.
- Misschien bedoel je met collectief en individueel meer grootschalig en kleinschalig. Ook service level is een lastige term. Misschien is het meer kleine en grote ondersteuningsvraag.
- Zorg in alle kernen en individuele keuze, daar is veel vraag naar. Zorgbehoevenden hebben behoefte aan eigen keuze. Ze willen zelf weten waar ze zorg inkopen en waar ze willen wonen.
- Nu is nationaal beleid om 'gespikkeld' te wonen zodat men elkaar kan helpen. Met alleen maar professionals gaan we het niet redden. Je moet denken aan vormen van mantelzorg. Je ziet dit bijvoorbeeld bij experimenten waarbij jongeren nabij ouderen mogen wonen en korting krijgen op de huur als ze diensten voor ouderen verzorgen, zoals boodschappen doen.
- In Maasdriel denken we als samenwerkingspartners ook graag innovatief na, maar er speelt op dit moment niet echt iets concreets. In Nederland is nog weinig kennis in bij wat voor type kern welk type zorg past.
- In andere dorpen wordt ook vaak gekeken naar of er al bepaalde clusters van bijvoorbeeld ouderen zijn. Hier kun je dan met gerichte strategieën naar kijken wat er toegevoegd kan worden om die doelgroep daar langer te kunnen laten wonen.
- Het zou interessant zijn om te weten waar alle ouderen wonen om zo gericht zorg in te kunnen richten, bijvoorbeeld met zorgroutes. Maar dat mag nu niet vanuit privacy.
- Mensen vinden een woon-zorginstelling vaak ook eng voor bijvoorbeeld een inloopfunctie. De perceptie is: een verpleeghuis daar ga je naartoe als het niet anders meer kan, daar ga je niet voor je plezier heen. Je zou er een andere inrichting aan moeten geven. Denk bijvoorbeeld ook eens aan een theater, of een restaurant. Dat wordt nu vooral bedacht vanuit de binnenkant, dus voor de zorg. Maar die functies zou je ook breder in kunnen zetten.

Samen

- Je moet het als samenleving ook samen doen. Is er een Maas-drielse variant van Noaberschap? Maar ik vraag me af of je hierop mag bouwen, want zo hebben de ruimte nu niet ingericht. Moet je dit nastreven of niet? We moeten er in ieder geval vanaf het begin van de planvorming over na te denken. Er gaan de komende tijd veel woningen gebouwd worden, dan moet je daar goed naar kijken.
- Hoe beter je de inclusie probeert te organiseren, hoe scherper je sommige mensen ook uitsluit. Juist omdat je dat goed organiseert heb je ook scherper mensen die niet bij die inclusie horen.
- De kleine ondersteuningsvraag komt vaak ook nog van mantelzorgers. Die wil je eigenlijk in elk kwadrant, maar zit nu vooral bij kleine individuele zorgvraag. Doen wij als samenleving nog hetzelfde voor onze ouders als gedaan is voor onze opa's en oma's? De gezinnen worden steeds kleiner. Je moet ook uitkijken dat je geen te groot beroep doet op mantelzorgers. Want dan krijg je weer andere problemen.
- We hebben als samenleving ook een rol. Deze zomer gaan we weer berichten krijgen in het nieuws dat we het niet meer waar kunnen maken in de verpleeghuizen. Dat besef moet komen.
- Er is vertrouwen tussen mensen nodig. Als je een ander helpt, wie haal je dan binnen? En je moet mensen ook op ideeën brengen hoe je anderen kan helpen.
- Regels staan soms initiatieven om elkaar te helpen ook in de weg. In een instelling zijn ze vaak heel bang voor mensen die eigen eten meebrengen, vanuit veiligheid en hygiëne. Terwijl er best veel initiatieven zijn van mensen die voor anderen willen koken.

Zonnelied

- Wordt er in het Zonnelied nagedacht over de verbinding met de omgeving? De inrichting wordt nu vooral op de huidige bewoners gericht en hoe zij het fijnste daar kunnen wonen met hun zware zorg en weglooptgedrag. Dat is jammer, want er is een hele mooie ruimte met een soort van kroeg.

Samenwerking

- Er zijn heel veel organisaties actief in Maasdriel, maar ze hebben weinig onderling contact. Dat is eigenlijk jammer.
- Hoe vind je elkaar? Juist nu pas door allerlei sessies leer je als samenwerkingspartners elkaar een beetje kennen. Wat kan hier nog meer in gebeuren? De gemeente kan een soort makelaarsfunctie vervullen om te kijken of je recht hebt op bepaalde vormen van zorg. Die beweging probeert Maasdriel wel te maken met de adviespleinen. Maar dat is nog wel passief. Die gaat niet actief naar de bewoners toe.
- Ik mis vanavond wel de jeugdzorg, psychiatrie etc. Die zitten ook in Bommelerwaard. Hier zijn ook wel visies op hoe de gemeente hiermee om wil gaan.

Kansen in de kernen

- Kerkdriel: zorgadviesplein is een positieve start
- Ammerzoden: Zonnelied gaat uitbreiden, en er liggen ook kansen als de kerk zijn functie verliest. De kerk ligt centraal. Er is al een sessie met bewoners geweest om op te halen hoe over de kerk gedacht wordt.
- Ammerzoden: Lindeboom gaat nu open. Daar zitten mooie ontmoetingsruimten in. Echt een voorbeeld. Hier vind je ook echt een mix aan woningen in één gebouw met een mooie tuin.
- Hedel: adviesplein is al een goede ontwikkeling
- Hedel: de Woerd is een kansrijke ontwikkeling, maar daar krijgen we als samenwerkingspartners nog weinig van mee. Maar aan die ontwikkeling kunnen we nog echt samen tekenen.

Rollen

- Gemeente zou meer vanuit de inwoners moeten denken. Zie het adviesplein, dat is een wens van de gemeente, maar is dat ook echt wat de inwoner nodig heeft? Het is vaak wel lastig om bij inwoners op te halen op welke termijn ze denken.
- Blijf continu ophalen wat leeft bij bewoners.

- Kijk als gemeente waar je iets als een woonzorgzone wil en ga dit dan vanaf dag 1 samen inrichten. Als samenwerkingspartners willen we graag in elke gemeente of dorp een plek om te innoveren.
- Hoe ziet de gemeente haar eigen rol? We willen breder kijken dan enkel vanuit wettelijke verantwoordelijkheid. Ook bij bijvoorbeeld ontwikkelopgaven wil de gemeente vroegtijdig zorg betrekken.
- We krijgen als gemeente met bijv. het woonzorgonderzoek steeds meer inzicht, maar we hebben kennis van zorgaanbieders nodig om te verkennen welke oplossing past bij die vraag past.
- Voor de Woerd heeft de gemeente de ontwikkelingen van zorg en welzijn bewust losgekoppeld. Juist om voor de leegkomende plekken te kijken wat hier echt het beste past en om te voorkomen dat er communicerende vaten ontstaan.

Aanvullingen op uitgangspunten gemeente

- Noodzaak om ook regionaal te kijken om dingen rendabel te krijgen. Maar wel echt alleen regionaal kijken wat echt regionaal moet.
- Zet niet teveel in op woonzorgzones rond verpleeghuizen. In verpleeghuizen zit vooral hele zware zorg. Die hoeven niet midden in de samenleving te staan. Haak met woonzorgvormen meer aan bij individuele aanbod van voorzieningen. Wat eventueel wel zou kunnen is zorg vanuit de verpleeghuizen eenvoudiger naar buiten faciliteren.
- In een andere gemeente is een verpleeghuis gecombineerd met crèche en huisarts, dan loop je er als buitenstaander wat makkelijker binnen.

Vervolgafspraken:

- Tussenafpraak: de resultaten van deze verdiepende avond legt de gemeente ook terug bij andere partners, om de denkrichting te toetsen bij partners die niet bij de avond aanwezig zijn.
- Voor de kernvisies hebben samenwerkingspartners niet direct behoefte aan meer gesprek.

- Op initiatiefniveau is samenwerking heel belangrijk. We zoeken elkaar al op en moeten elkaar op blijven zoeken.
- Wat voor commitment wil je als gemeente op het uitvoeringsprogramma in de kernvisies? Het liefste commitment van de samenwerkingspartners, maar dat hoeft niet persé op het hele programma, dat kan ook op onderdelen. Er is wel behoefte aan 'uitvoering', maar de vraag is of dat moet landen in een uitvoeringsprogramma van de kernvisie.
- De samenwerkingspartners voelen een zware ruimtelijke component in de kernvisies, maar geven aan daar minder kennis van te hebben.